

До шести жіночих бригад одночасно працювали на причалах Ізмаїльського порту у 70-80 роках минулого століття.

Одна бригада – це 15 жінок, з них – дві водійки навантажувачів та дві кранівниці. Про це повідомляється у офіційній інформації ДП «Ізмаїльський МТП» у Facebook.

Шестеро представників тих часів зібралися минулого тижня в Раді ветеранів Ізмаїльського порту (голова – Ніна Ромалійська): бригадир Василь Йосипович Янкович та його підлеглі – Євгенія Василівна Беженар, Світлана Павлівна Золота, Лідія Іванівна Савосіна, Парасковія Афанасіївна Степаненко та Лариса Григорівна Степаненко.

- Головна і, певно, єдина відмінність від чоловічих бригад була у визначенні максимального навантаження – жіночим бригадам дозволялось обробляти вантажі вагою до 15 кг, – пригадує колишній бригадир такої бригади Василь Янкович. – Жінки “робили” консерви, паркет, табак, фрукти-овочі... Але ніхто не підіймав по одному ящику – зазвичай по 2-3, найсильніші могли і 5-6 за раз взяти!

Василь Йосипович прийшов працювати в порт напочатку 70-тих після закінчення технікуму.

– Тодішній начальник району Балановський запропонував мені очолити “жіночу бригаду”, і я спочатку вагався. А потім не пожалкував – жінки дуже дружні та веселі, і норму виконають, і

пісень заспівають. Чоловіки не хотіли йти у ці бригади, бо “працюють як навіжені”, а до себе в чоловічі бригади приймали охоче – бо ж добрі робітниці були.

Михайло Іванович Добров, який був головним диспетчером Ізмаїльського порту у 1983-1986, 1995-2002 та 2011-2020 роках, першим начальником виробничо-перевантажувального комплексу №3 (1986-1995 роки), начальником флоту портового у 2002-2011 роках, вперше в порт прийшов 1976 року на стажування. І потрапив в жіночу бригаду.

– Бригада була тоді скоріш змішаного типу: чоловіки працювали на механізмах, жінки – частіше вантажницями. Були і кранівниці. Переважно це були жінки з сел неподалік Ізмаїлу. Працювали добре, шкода, що на початку 80-х з “центру” прийшла вказівка перевести жінок на більш легкі роботи – вони і самі цього здебільшого не хотіли.

...Таких жіночих портових бригад, мабуть, не було більше ніде, окрім Ізмаїльського порту.

Про реальні причині їх появи ми зараз можемо лише здогадуватись.

Серед припущень – особливість номенклатури вантажів та небажання “чоловічих” бригад перевантажувати «легкі» генеральні штучні вантажі.

Мабуть, відчувалась і нестача кадрів: навряд чи у 70-ті вже вдалося надолужити втрати в чоловічих кадрах через Другу світову війну.

І бажання жінок працювати і заробляти – бо іноді за результатами переробки вантажів зарплати в них були більше за начальницькі.

Та 1983 року, коли припинився вантажопотік консервів з Болгарії та запрацював порт Рені, було прийнято рішення жіночі бригади розформувати, а жінок перевести на інші, “не важкі”

роботи – на склад чи в такелажку.

Але з цим погодились не всі.

Четверо кранівниць Ізмаїльського порту – Ф.Сивова, В.Рижик, В.Бабушкіна та Л.Степаненко дійшли до Міністерства у Москві та відстояли своє право працювати на кранах в порту.

- □ Ми тоді написали колективного листа, в якому сказали: “Терешкова змогла полетіти у космос, а нам на кран не можна?”, – з загадковою посмішкою пригадує Лариса Григорівна Степаненко, яка ще 15 років після розформування жіночих бригад працювала на крані на “другому” районі і була нагороджена Орденом Трудової слави III ступеню.

До речі, Лариса Григорівна – це, скоріш, виключення із загального правила: вона прийшла в порт вже готовим фахівцем, бо мала досвід роботи на будівельних кранах.

А зазвичай жінки проходили навчання у навчально-курсовому комбінаті Ізмаїльського порту – на вантажниць, кранівниць, водійок навантажувачів.

І, бувало, вже в процесі з’ясовували, що це – робота не для всіх.

- □ Я стажувалась на крані та злякалась висоти, – пригадує колишня вантажниця (офіційно – позапортова працівниця) Ізмаїльського порту Лідія Іванівна Савосіна. – Якось витерпіла зранку до обіду, а потім злізла і сказала: все, більше не піду. Мені було спокійніше внизу на навантажувачі! Кожному – своє...

Вони були молоді, дружні, веселі, працюючі, сповнені віри в добре майбутнє та разом працювали, святкували, відпочивали.

Зараз вони пригадували, як вдавалося уникнути травм та неприємностей, та дякували одна одній за допомогу та підтримку. Згадували, кого вже немає – вік та хвороби роблять

своє. Домовлялись ще зустрітись – бо ж хто зрозуміє кращі, ніш колишня колега та подружка! Тайкома витирали сльози та обіймалися на прощання.

...Унікальні люди, які змогли відстояти своє право на важку працю і робили її, поки були сили – та поки йшли вантажі.

Щоб працював порт.